

ISBN: 978-975-2482-86-9

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 49

Modern Klasikler Dizisi - 1

Editör

Furkan Çalışkan
Ayhan Demir

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Hümevra Çalışkan
Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Haziran 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212.612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

İhlas Gazetecilik A.Ş.
Matbaa Sertifika No: 12227
Merkez Mah. 29 Ekim Cad.
İhlas Plaza No: 11 A/41
Yenibosna Bahçelievler / İstanbul
Tel: 212.454 37 11

© Orijinal adı *Uğursuz* olan bu kitabın Türkiye'de tüm yayın hakları Telif Sözleşmesi gereği Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.

Uğursuz

NECAD İBRİŞİMOVIÇ

ÇEVİRMEN

IRMA SADIBASIC BAYKAN

KETEBE

Necad İbrişimoviç

Modern Balkan edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan Necad (Nedzad) İbrişimoviç, 20 Ekim 1940'da, Saraybosna'da dünyaya geldi. Heykeltıraşlık ve Felsefe eğitimi aldı.

Bosna Hersek'li yazar, 1960'lı yıllarda, edebiyat çevrelerinde boy göstermeye başladı. İlk kitabı olan *Kapalı Kapılı Ev*'i, 1964 yılında yayınlandı. İbrişimoviç'in dikkat çeken çıkışı, 1968 yılında, *Uğursuz* romanıyla oldu. Bu roman sayesinde, yerelden, uluslararası boyuta terfi etti. *Uğursuz*'dan üç yıl sonra, *Karabey* adlı romanı yayınlandı.

Haftalık *Nedjelja* gazetesinde yayınlanan kısa hikâyelerden oluşan *Ucube* ve *Peri* isimli eseri 1986 yılında yayınlandı.

Otobiyografik yazılarını, *Bu Hafta Sultansın* adlı kitabında bir araya getirdi. Bunlara ilaveten *Bosna Ejderhası* (1981) ve *Al-Akar'da İki Gün* (1991) isimli öykü kitapları da bulunmaktadır.

1989 yılında *Kardeşler* ve *Vezirler*'i yayınlarken, *Uğursuz* ve *Karabey* ile başlattığı, "Müslüman üçlemesi"ni tamamlamış oldu.

Yugoslavya'nın dağılmasından sonra 1992 yılında patlak veren Bosna Hersek Savaşı esnasında, bazı sanatçıların aksine ülkesini terk etmedi. Saraybosna'nın Dobrinya semtinde, vatan savunmasına katıldı. Preporod Boşnak Kültür Birliği'ni organize etti.

Savaş yılları Necad İbrişimoviç'in hem hayatında, hem de edebiyatında önemli bir dönüşümün kapısını araladı. Bunun en somut örneği *Adem Kahrıman Kitabı*'dir. Çetniklerin, İkinci Dünya Savaşı'nda, Müslümanlara yönelik vahşetini tarihi kaynaklardan öğrenmişti. Aynı şeyler, 1992 yılında, bir kez daha yaşanıyordu. Bu sefer, o da yaşananların tanığıydı.

O ilkellerin nefretine ve kan döküşüne, *Adem Kahrıman Kitabı* üzerinden, edebi bir tavırla cevap verdi. Kötü muamele görmüş, korkunç bir kaderi yaşamış olan bazı Müslümanların yaşadıklarını anlattı

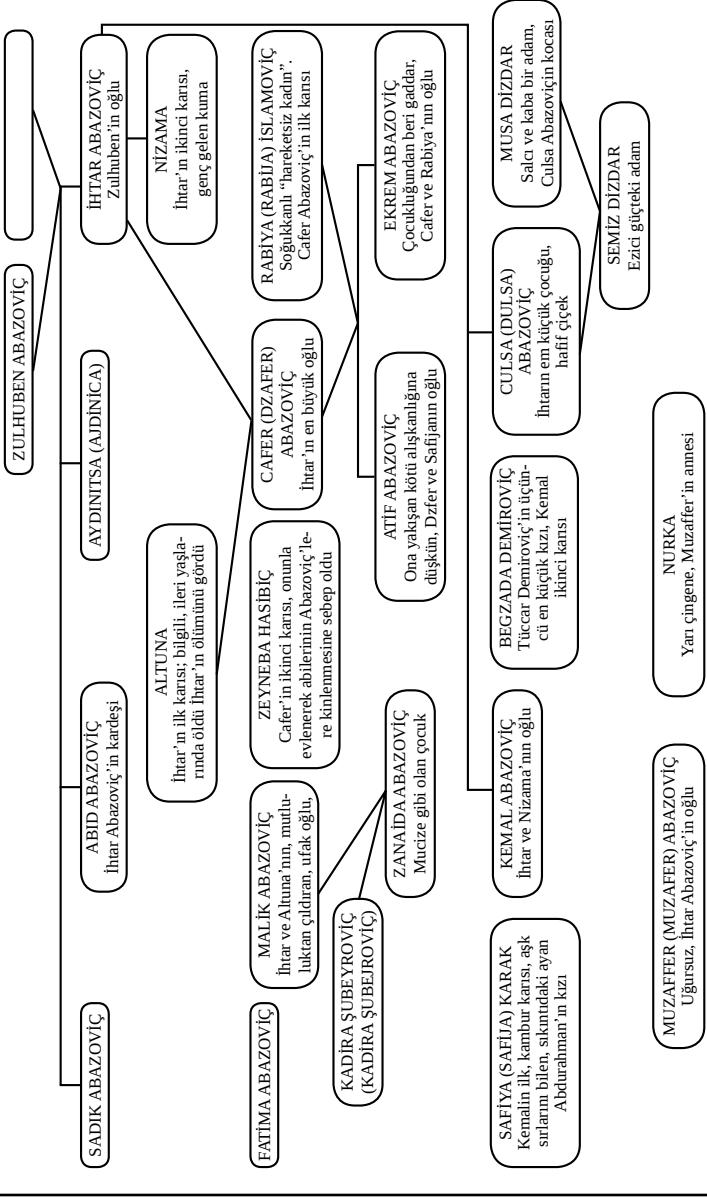
Boşnak yazarın dördüncü romanı olan *Ölümsüz*, edebiyat çevreleri tarafından, Bosna Hersek edebiyatına kazandırılan en iyi roman olarak kabul edilir. Bu kitabı sebebiyle, Bosna Hersek Yazarlar Birliği tarafından, Nobel'e aday gösterildi.

Ölümsüz'ün devamı mahiyetindeki *Hızır (a.s)'in Kitabı*'nı ise 2011 yılında yayınladı.

Necad İbrişimoviç, ömrünün son günlerinde, *Ölümsüz* ve *Hızır (a.s)'in Kitabı*'nın devamını kaleme almayı planlıyordu. Ancak 15 Eylül 2011'de dünyaya veda etti.

İhtar Abazoviç'in rüyaları; Muzaffer (Muzafer) kendisinin ve başkalarının doğumunu anımsıyor, erkek kardeşlerinin gerçekten kardeşleri olduğunu ama kız kardeşinin kardeşi olmadığını hayal ediyor. Ölmüş Nizama ona öylece bakıyor. Ayan Abdurrahman'ın Herdekovats'a (Herdekovac) gelişi. Ayan'ın kızının aşk sırları. Salcı Musa Dizdar'ın başı dağdaki gölünün içinden gözüküyor. Vesvesenin ortaya çıkışı.

ABAZOVIÇ AİLESİ

1.

Evet, ben Muzaffer; pislik bir köleyim. Çevre dağlardaki insanlar beni köpek adam olarak bilirler, çünkü efendim ava çıktığında ona mükemmel koku alma duyum ve dur durak bilmez zıplamalarımla hizmet ederim. Dünyanın ışıklar içinde nasıl yandığını seyrediyorum. Şu atın üstündeki, işte o İhtar Abazoviç, Herdekovats efendisi ve Zulhubena Abazoviç'in en büyük oğlu, hani kardeşleri Abid, Sadık, Muliya'dan ve diğer herkes-ten ayrılan. Avında ve eğlencesinde onun kölesiyim. Ancak hiç kimse gözlerimin açıldığını ve iyileşmem hakkında düşünmeye başladığımı bilmiyor.

2.

Bilinçli anlarım kısa sürelidir. Ben, ben olmasam da kendini düşünen bir su olsam dahi, yine tortu gibi dibe çökerdim, hayat da bilinçsizce üzerimden akar geçerdi. Onlar bilmese de işittim ki, ben samanlıkta aval aval dolaşırken, Zulhubena "Kimin bu?" diye sormuş. Beğenmiş de beni. "Bununla ilgilenen ana kimdir? Yüzünde benim çizgilerim var mı görmek istiyorum" diye bilinçsizce bu sözleri sarf ettiğini, kimse so- rularına cevap vermeyince, kadınların karşısına getirilmesini istemiş. Beni, gözlerini üzerlerinde tuttuğu öfkeli köpekleri- nin önüne attığında aralarından hiçbiri ne ses çıkardı ne de kalbiyle kendini ifşa etti. Hatta kadınlar hem günahkâr hem de masum olanlar, bana merhamet göstermeleri durumunda onları nasıl bir felakete sürükleyebileceğini tahmin ederek,

içinde bulunduğum durumu hafifçe gülümseyerek izlediler. O dönemde, Herdekovats'da, ayıp; bilgelikten ve hatta sonsuz anne sevgisinden dahi daha kuvvetliydi.

Beni köpeklerin yanına bırakmalarını “ipsiz köpeğin doğduğuna köpekler baksın” diye ifade ederek sinirle uzaklaştı.

Evet ben Muzaffer, fakat soyadım Abazoviç değil. Görevim her yüksek sesle söylenen lafın karşısında saklanmak ve beklemektir. Sadece kimsenin olmadığı zamanlarda hizmet ederim.

3.

Temiz kilim üzerine diz çöktüm, kocaman ve çatlamış ayaklarımın başparmaklarıyla karşı koymaya çalışarak, yere zor dokunuyorum. Keşke havada asılı kalabilsem bunlar geçene kadar. Geri geri çekilirken ustalıkla arımdan kalan izleri siliyorum.

- Atım! - dedi İhtar.

Çıktım ama sadece kırbacı buldum. Seyis atı getirdi.

Artık her şeyi daha net görebildiğimi gizleyebilirdim ama içimden bir şey ona söylemem için beni tetikliyor. Kırbacı uzatıyorum, bir elimle de keten gömleğimi başımın üstüne çekiyorum.

- Pislik! - dedi ve eyerine oturdu.

Kırbacın sesinden anlıyorum ki amaç ata vurmak değil, bana vurmaktı. Darbenin indiği yerde hissettiğim yanık, ateş gibi tüm vücuduma yayıldı.

4.

Daha önce güne hiç bu kadar uzun süre bakmamıştım. Benim efendim İhtar Abazoviç'in her şeyi görebilmesi için ona sonsuz nimet verildi, sadece rüyalarında, bazen, her şey karışabi-

liyor. Fakat o görmediği şeylere de sahip çıkıyor; ölmüşlerinin bıraktığı örf ve adetler ile Hendekovac dibinde uzanan maden suyunun iyileştirici gücüne olan inancı gibi. Bana düşen ise onları izlemek ve onlara sunulanlara ulaşmaya çalışmaktır. Görüyorum ve biliyorum ki gökyüzü yukarıda ve ben yerdeyim. Davul sesleri duyuyorum. Ve görüyorum Nizama'yı. İhtar Bey'in ikinci eşi. Hani şu geceleri bedeniyle dolduran, akla gelebilecek her şeyde, Altuna'dan yani İhtar Bey'in ilk eşinden, daha iyi olabilmek için gebe kalmayı uman. Altuna bir oğul doğurmuştu, Dzafer (Cafer), en büyük çocuk. Sonra Nizama da bir oğlan doğurdu. Onun adı da Kemal. Derken Altuna bir kız doğurdu, adı Fatma. Ve elbette Nizama'da peşinden o körpe çiçeği doğurdu yani Dzulsa'yı (Culsa'yı).

5.

Cafer, Zeyneba'yı kaçırdı ama atları ve deri yüklerini kaybetti. O akşam kardeşlerinin oluşturduğu sessizlik çemberinde pişmanlığını anlatan sözleri sarf ediyordu ve gururunu yere sererek daha önce "Yapmam!" ve "Yapamam!" dediği için af diliyordu. Kamenica'ya gitmesi gerekirken, Hasibiç'lerin Zeyneba'yı almaya gittiği için ve çingene Nurka'nın anlatımına göre, mutfakta gizlenerek baş döndüren yasak ve uygunsuz oyunları oynadığı için af diliyordu. Ellerini tutup Zeyneba'nın gözlerine bakmanın cezasını şimdiden çekiyorum diyordu. "Gördüm ben" dedi İhtar gülerek, ancak odadaki kimse onunla birlikte gülmeye cesaret edememişti. Cafer'i Zeyneba'nın ailesinden uzak tutmak, onu cezalandırmalarını ya da öldürmelerini engellemek için mutfaka gizlediler. O ise korkusundan arınıp şehvete kapılmıştı. Kendini kaybetmiş şekilde bulundu ve diğerleri babalarına götürdüler. İhtar onun çarpılmış gibi görünen haline bakınca oğlunu kaybedeceğinden korktu. O dönemde benim aklım örümcek ağından bile inceydi ama erkek kardeşlerinin o zamanlar ondan uzak durduklarını, çekindiklerini, her iki anneden olan kız kardeşlerinin de yü-